

Titanic – det osänkbara fartyget

läsförståelsefrågor, funderingsfrågor och haverikommission

Ämne: svenska, SVA, historia

År: 4-6, 8-9, gymn, vux

Lektionstyp: Eget arbete, skrivuppgift, diskussion

Lektionsåtgång: 1-3

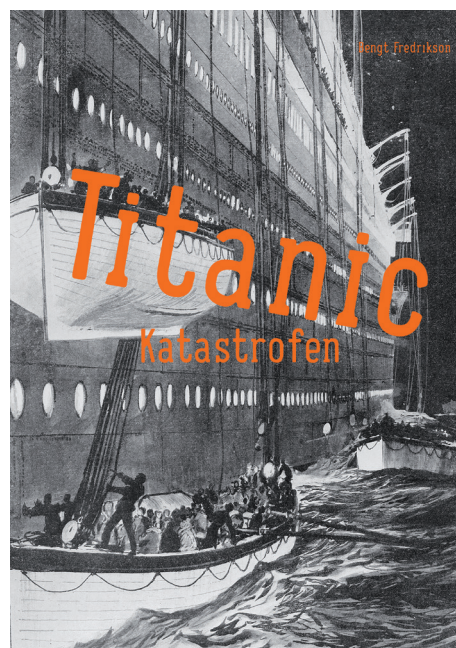
Introduktion

Till boken finns läsförståelsefrågor. De finns för de elever som vill kunna kontrollera att de förstått texten de läst och kanske kunna visa någon annan att de läser och förstår.

Till boken finns också funderingsfrågor. De hjälper eleverna att fundera och reflektera kring några avsnitt i boken.

Lektionen innehåller även ett underlag till att låta eleverna agera haverikommission.

Materialet kan användas som underlag till en klassrumsdiskussion, men också som underlag för uppgifter till en elev som ska läsa boken.

Läsförståelsefrågor

- När Titanic ska ge sig ut på sin första riktiga resa, hur länge sedan är det då som hon var på sin första provtur?
- Vilken hamn är första stoppet på Titanics resa från Southampton?
- Vad heter Titanics systerfartyg (alltså det skepp som var nästan likadant som Titanic)?
- Hur var 3:e klass hytterna på Titanic?
- Vad kostade den dyraste våningen på Titanic

- Hur kom det sig att Edward J Smith blev kapten på Titanic?
- Hur hade man konstruerat Titanic för att hon skulle vara nästan osänkbar?
- Varför tyckte Charles Lightoller att det var bättre om det blåste?
- Varför tror du att Phillips inte bryr sig om varningarna?
- Varför var inte Titanics flytvästar till någon större nytta?
- Varför tror du att man inte öppnade man alla grindar till tredje klass.
- Vad gör Gracie när han sitter ovanpå livbåten? Varför?
- Vad hörs för ljud när Titanic till sist har sjunkit?
- Vad tycker Bruce Ismay om att ha blivit räddad?
- Hade California kunna hjälpa Titanic?

Det osänkbara skeppet – du får vara haverikommission

Titanic kallades det osänkbara skeppet i reklamen, men var bara nästan osänkbar. När en stor olycka har skett så skapar man en grupp som ska ta reda på hur olyckan kunde hända och vad man göra för att olyckan inte ska hända igen. En sådan grupp kallas haverikommission.

Nu ska du få vara haverikommission och kort utreda hur Titanic kunde sjunka.

1. Räkna upp orsaker som gjorde att Titanic kolliderade med isberget
2. Räkna upp orsaker till att Titanic sjönk när hon kolliderat med isberget.
3. Räkna upp orsaker till att så många dog när Titanic sjönk.

Fundera igenom vad du skrivit och kom med förslag på hur man borde ha gjort i stället.

Tycker du att det finns några som är ansvariga för katastrofen.

I verkligheten straffas ingen.

Tycker du att någon borde ha straffats? Vem och varför?

Funderingsfrågor

I slutet på boken räknar författaren upp några orsaker till att Titanic har blivit världens mest berömda fartyg.

- Varför tror du att Titanic har blivit så berömt?

I en intervju berättar författaren Bengt Fredrikson om vem som är hans favoritperson i berättelsen om Titanic. <http://www.lattlast.se/ll-forlaget/ll-forlagets-filmer>

- Vilken är din favoritperson? Varför?

De i tredjeklass hade mycket mindre chans att bli räddade.

- Tror du man hade tänkt på det när man byggde Titanic?

Du får bara välja en händelse eller sak som du kan förändra för att förhindra att Titanic sjunker.

- Vad skulle du ändra på då? Varför?

Edward J Smith var kapten på Titanic och därför ansvarig för fartyget. Trots att fartyget sjunker och många människor dör blir han hjälte och man reser en staty över honom.

- Varför gör man det tror du?

Dag 5, 14 april 1912, klockan 21.00, ute på Atlanten

- HÅLL TYST, JAG ÄR UPPTAGEN!

Jack Phillips, telegrafist

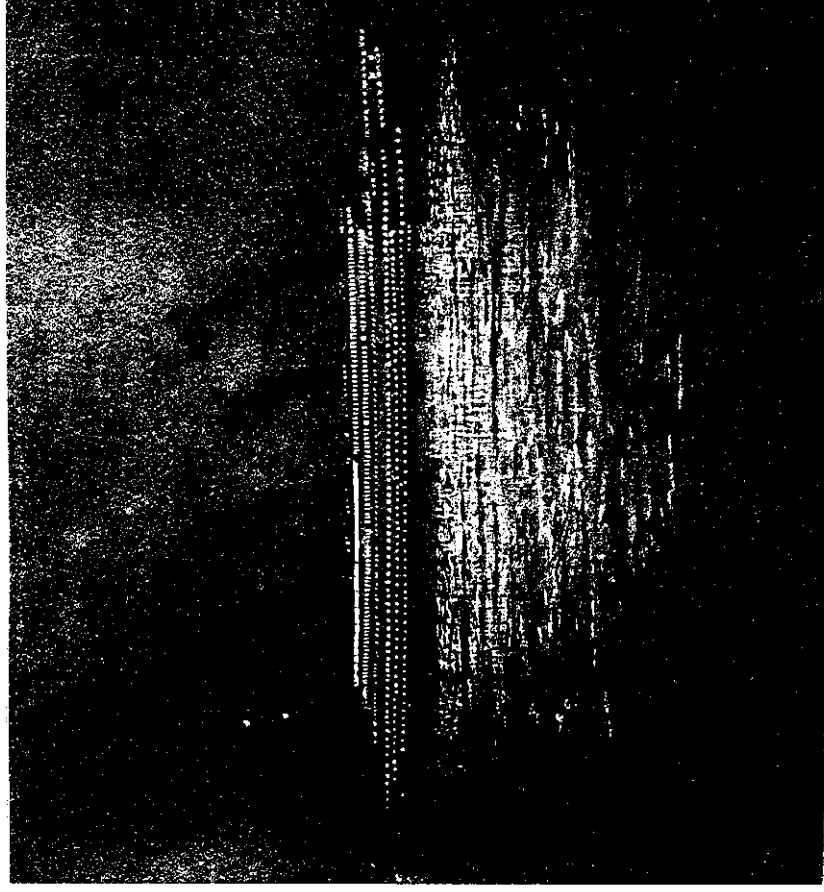
Styrmannen Charles Lightoller står ute på däck. Han står på kommandobryggan, den plats som fartyget styrs från. Charles Lightoller tittar ut i natten. Han är styrman på Titanic och ett av befälen som bestämmer på fartyget. Titanic närmar sig ett område där det kan finnas isberg. Lightoller känner att luften blir kallare. Han säger till männen som håller utkik efter isberg att de ska titta extra noga.

Men Titanic sänker inte farten. Lightoller tycker att de kan fortsätta med samma fart fast det är mörkt. Natten är klar och sikten är bra. Himlen är fylld av stjärnor. Lightoller tror att om det dyker upp några isberg kommer de att synas i ljuset från stjärnorna.

STILLA HAV

Vid niotiden på kvällen kommer kapten Smith upp till däck och småpratar en stund med Charles Lightoller. Båda tycker att det är märkligt att havet är så stilla.

– Jag har varit sjöman i 24 år. Aldrig tidigare har jag sett havet så lugnt. Det är bättre när det blåser lite. Då är isbergen lättare att upptäcka, säger Charles Lightoller.

När det blåser bildas det vågor. Vågorna slår mot isbergen och ett vitt skum syns. Skummet gör det lättare att se var isbergen finns. Men nu kommer ingen vind och inga vågor.

– Meddela mig om något händer, säger kapten Smith och går ner till sin hytt.

I radiatorrummet arbetar Jack Phillips hårt.

Han har äntligen fått kontakt med USA.

Nu försöker han få i väg så många meddelanden som möjligt.

Han har bråttom. Ingen vet när kontakten bryts.

Plötsligt blir Phillips avbruten av en ny varning.

– Vi har sett många stora isberg, meddelar telegrafisterna på ett annat fartyg.

Jack Phillips blir irriterad över avbrottet.

– Mottaget. Tack, svarar han kort.

Han lägger varningen åt sidan och fortsätter att skicka passagerarnas meddelanden.

Jack Phillips vet inte att de är på väg mot just det område som fartyget varnar för.

SJU VARNINGAR

Klockan tio på kvällen släcks ljuset i tredje klass.

Det är dags för passagerarna att gå och lägga sig.

Andra regler gäller för första och andra klass.

Där får passagerarna själva bestämma när det är läggdags.

Kvällens konsert är slut i första klass. Många går till sina hytter, andra stannar uppe och samlas i rökrummet.

Kapten Smith ligger och sover.

Styrmann William Murdoch har tagit över ansvaret.

Han är högsta chefen förutom kaptenen.

Murdoch släcker ljuset på bryggan för att se bättre i mörkret.

Passagerarna går och lägger sig.

Jack Phillips fortsätter att skicka deras meddelanden.

Vid elvatiden blir han avbruten igen.

Skeppet Californian rapporterar att de är inringade av isflak.

De vill varna Titanic för att samma sak kan hända dem.

Kaptenen på Californian har stoppat maskinerna.

Det är för farligt att köra vidare i mörkret.

Californian väljer att ligga stilla under natten.

– Håll tyst, svarar Phillips. Jag är upptagen.

Phillips struntar i varningen den här gången också.

Han tänker bara på högen av meddelanden som måste skickas.

Telegrafisten på Californian blir sur. Han gillar inte att bli utskälld

när han sköter sitt arbete. Folket på Titanic borde bli tacksamma

för varningen, tycker han. Klockan är mycket.

Han stänger av radion och går och lägger sig.

När radion är avstängd går det inte att få kontakt.

De flesta passagerarna på Titanic är i sina hytter.

Några personer i första klass sitter uppe och spelar kort.

Två sjömän står nära fören och spanar ut i mörkret.

Under dagen och kvällen har sju varningar

för is skickats till Titanic.

Men Titanic fortsätter mot USA utan att sänka farten.

Dag 5, 14 april 1912, klockan 23.40, ute på Atlanten

- STOPPI FULL FART BACK!

William Murdoch, styrman

Sjömännen Frederick Fleet och Reginald Lee fryser.

De tittar efter isberg och försöker hålla värmen.

De räknar minuterna tills klockan är midnatt.

Då blir de avlösta,

två andra sjömän tar över deras uppgift.

Äntligen ska de få sova.

Männen spanar ut över det svarta havet.

Det är svårt att se något utan kikare.

De undrar varför de inte fått några kikare.

Någon säger att chefen tycker det är onödigt med kikare.

Någon annan säger att nyckeln till kikarskåpet är borta.

Nu får de lita på sina ögon.

Plötsligt tycker Fleet att han ser något i mörkret,

något som ser annorlunda ut.

Sedan ser han något komma emot dem.

Först ser det ut som en liten mörk klump.

Men den blir snabbt större.

Fleet stirrar några ögonblick innan han är helt säker.

Han sträcker sig ut och slår tre slag i varningsklockan.

Sedan lyfter han telefonen och ringer kommandobryggan.

En styrman svarar direkt.

– Vad ser ni? frågar han.

– Ett isberg rakt framför oss, svarar Fleet.

– Tack, säger styrmannen kort och lägger på luren.

Frederick Fleet står kvar med luren i handen.

På kommandobryggan vänder sig styrmannen om mot William Murdoch och vrålar:

– Isberg framför oss!

I samma stund upptäcker Murdoch själv faran.

Hans order till maskinrummet kommer direkt:

– Stopp! Full fart back!

Ögonblicket efteråt säger han åt mannen vid rodet

att snabbt svänga runt det väldiga fartyget.

Sedan är det bara att vänta.

Det tar tid att få världens största fartyg att ändra riktning.

Frederick Fleet står stilla

och ser isberget komma närmare.

Det blir bara större och större.

Titanic fortsätter rakt fram.

Fleet håller andan och tittar som förhäxad på isberget.

Långsamt börjar Titanic att svänga.

Fören går förbi isberget

och det ser ut som om allt ska gå bra.

Då hörs ett otäckt, skrapande ljud.

Isberget har träffat Titanic i sidan, framme vid fören.

Isklumpar faller ner på däck.